

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Avuy plora, desgraciada,
a un marit molt carinyós,
pero demà, tal vegada,
alegre estarà y casada,
ab aqueix que li fa l'os.

Lo Tenorio Regenerador

ESTIMADA Tomasa, la nit passada he tingut un somni que m'ha semblat una profecia. —Qu'has somniat truytas, tal vegada? —Aquet es lo somni que tens tu á totas las horas del dia. Del somni que jo hi tingut n'es protagonista 'l regenerador Gil Vela. Me trobava en calitat d'espectador en un teatro titulat Nacional, ahont estava representantse l'últim acte d'una parodia del Tenorio d'en Zorrilla. A fi de poguerme abstenir de fer comentaris, cosa entretinguda y exposada, en los temps que correm, me contentaré sent un senzill apuntador del referit acte de la esmentada parodia, qu'es com segueix:

PERSONAS

D. GIL VELA, D.ª CAMILA

Las estatuas d'en Durán y Bledas, y d'en Robert. Contribuyents y catalanistas.

D. GIL VELA, que llegeix un bando, entra en escena trepitjant la lley.

Culpa meva no ho és, passo un mal rato, sabent que 'l bando ha armat tal saragata; es obra del mogut y baneyt Nato, qu'es un xicot que fica en tot la pata. Volia fer la por y 'l gran tanoca va redactar un feix de tonterias. Se creu entendre en tot y quan s'hi aboca per arreglar un conflicte, esguerra crias. Li consta que jo soch un papanatas y buscant als conflictes componenda per solucions, inventa pataratas ajudat pe 'l company que tinch á Hisenda. Las camas me fan figa, tinch frisanza y en lo pervindre veig horas molt tristas, notant que cap á mi, rápit avansa un exercit d'airats catalanistas. Portat per mon orgull, jo no 'm pensava qu'aqueixa gent se las pegués tan fortas; jo esperava que 'm dessin tots guayaba y pe 'ls nassos me tiran tots las portas. No creya may en bruixas. ¡Cosa vella! Pero ara, de que n'hi ha, n'estich ben cert. Bruixas per mí han sigut la Pollavella, en Durán de las Bledas y en Robert. No obstant, bruixas ó nó, las hi vensudas; los seus fets ja no 'm causan gens de pó. A mos peus varen caure ben batudas á la plassa de D.ª Dimissió. Mes ¿què veig? Ma estimada, la Camila, sa tomba ha abandonat, y tal vegada de caloyos armant imponent pila se proposa donarme clatellada.

Camila, dona meva, fins ta sombra me causa gran horror; joh, quin deliri! si t'acostas, te clavo cop de escombra y t'envio altre cop al cementiri. Comedia es la politica, y no esperis fentme 'l papu espantarme; jo tinch barra, y per mes que tu, indómata, t'alteris no lograrás xafarme la guitarra.

(Truca al sepulcre de D.ª Camila. Aquet sepulcre se converteix en lo llit ahont van passar la nit de nuvis. Demunt d'aquest llit hi apareixen un programa, un concert económic, y un despertador de sis pessetas. Al transformarse lo esmentat sepulcre tots los demás s'obran, deixant pas á las ossamentas dels que se suposan enterrats en ells.)

Estatua de

D.ª Camila. Aquí ja 'm tens, tarambana, y també venen ab mí, 'ls que tu ab sanya inhumana t'has proposat fer patí. ¡Mosca!

Gil.

D.ª Cam.

¿Qué? ¡T'has conmogut,

tu que 'ls modos no coneixes y la lley que prefereixes es la gran lley del embut? ¡Adeu poder!

Gil.

D.ª Cam.

Calma, Gil.

¡No t'arronsis!

Gil.

¡Sort avara!

¡Crech que l'haig de pagar cara! ¡Sols m'aguanto per un fi! Camila, 'm trobo molt mal; si no 'm doneu 'l perdó, se m'ha acabat lo turró avants que' arrivi Nadal. Molt pretens en ton deliri, pero ta pretensió es vana; jo crech, qu'ans d'una setmana ja seràs al cementiri.

Gil.

D.ª Cam.

¿Qué xerras? Lo qué 'l país, fa molt temps ja t'ha avisat; tu, ignoble, d'ell t'has burlat y que t'enterri es precis. Jo un programa vaig donarte y m'has tret del devant teu; pero jo 't jaro, espós meu, qu'ab goig tinch de rematarte. ¿Los meus projectes enredas? ¡Que regenero es ben cert!...

Gil.

D.ª Cam.

Aixó, comptaho á en Robert y al amich Durán y Bledas.

Gil.

¡Es dir, que no 'm puch salvar! ¡Tinch 'l d'Hisenda y en Nato!

D.ª Cam.

¡Ay, fillet, no hi ha cap xato que 't pugui ressucitar!

Gil. Es dir, que ja soch difun?
D.ª Cam. ¡Y un difunt que fá pudó!
Gil. La descentralisació,
noya, ja os tenia á punt.
D.ª Cam. Descentralisació has dit?
Me fas riure á fé de Nell;
ningú té llana al clatell,
no n' hi ha cap que 's mami 'l dit.
¿Qu' es aixó?

Gil. Un despertadó.
L.^a Cam. ¿Per despertar á qui?

D.ª Cam. Al poble,
que lo teu treball poch noble
coneixerá ab precisió.
Gil. ¿Lo meu paí será eterno?

D.ª Cam. Quan lo re'o je 's dispari
no hi haurá forsa que 't pari
y anirás diet al infern.
Gil. Ja comprench qu' hi sigut vil,
pero demano clemencia.

D.ª Cam. Ni á Roma per penitencia
may podrás anar, D. Gil.
Lo poble ja está esperant
qu' acabi la obra nefasta;
si no t' anula en Llagasta
te despatxará en Tetuán.

Gil. ¡Avants, qu' Espanya s' arbolí!
Jo faré 'l que 'l poble mani;
lo qu' ell vu'gui qu' ho demani.

D.ª Cam. ¡Ay, don Gil, ja has begut oli!
¡A morts tocan las campanas!
y per tu, tccan, babau.

Gil. Que tinguém la festa en pau;
de morir-me no 'n tinch ganas.
Si hi comés algún delicté,
dispenseu... ¡Jo us vull salvar!...

D.ª Cam. ¿Ignoras que 't van matar
los gremis y aquell conflicte.

Gil. ¿Y aquest en'erro que passa?

D.ª Cam. Es lo teu.

Gil. ¡Mon dol no extremis!

D.ª Cam. Y t' acompanyan los gremis.
Gil. Noto qu' están tots de guassa.
Ja sé que hi fet pasteradas,
pero la pena 'm confón.
¡Ay, Deu meu, si en aquet mon
jugá 's pogués dos vegadas!
¡Ah, sense entendre rahons
jo á la llei hi dat codillo;
jo hi obrat sempre de pillo
dut de malas intencions;
jo hi suprimí garantías
y estat de guerra hi manat,
lo dret hi tergiversat
y he fet cent mil porquerías.
Jo mes qu' home, hi sigut fera,
devorant á la Nació;
no es possible que 'l perdó
obtingui de cap manera.
¿Encare sou tots aquí? (Als fantasmas)
Si 'm treyeu d' aquest apuro,
Deu vos fassi trobá un duro
y deu pessetas á mí.

D.ª Cam. Aném espós depravat.
Vina á n' al meu panteó.

Gil. No pot sè; 'l despertadó
encar no s' ha disparat.

(S' obra la tomba d' en Durán y Bledas y apareix aquei).

Dur. Don Gil no 't guardo malicia;
fins m' entristeix ta desgracia,
mes per tu no hi haurá gracia,
es precis ferte justicia.
Lo teu amich t' assegura
que pensa sangrar sa bóssa
per portá una barra grossa
al peu de ta sepultura.

(Surt la estatua d' en Robert.)

Rob. A mi ta mort m' encaparra,
y ab delit me veurás corra
per dirt'; treyentme la gorra,
¡Pedri de l' Altolagarra
nos has volgut armar guerra
d' una manera molt burra
y t' hem deixat d' una surra
doze palms dintre la terra.

(D.ª Camila Pollavella, en Durán y Bledas y en Robert, cantan las absoltas á D. Gil. Una munió de catalanistas li posan en lo front quatre sellos de la Unió, corresponents á altres tants tiratjes. D. Gil fa ganyotas de regenerador de camama.)

Gil. Ja 'm veig l' ánima al Encant.
¡Ay, demá 'ls barcelonins
en aucas de redolins
los meus fets comentarán;
de mi cent pestes dirán
y no 'ls faltará rahó
perque jo 'ls hi dat bastó
quan menos lo mereixian;
ells lo promès exigían...
y vaig dirlos: Turrónó.

(Cau D. Gil als peus de D.ª Camila. Los contribuyents los tiran tronxos de col y tomátechs podrits. De la boca del esmentat matrimoni regenerador surten varias gualllas que 's perden per l' espay, al só de música... ce estial. Al caure 'l teló, es indispensable que 'l públich xiuli.)

Pierrot de LA TOMASA.

EN LO DIA DELS MORTS

¡Oh tu, humanitat feble! despullat de tas galas
y esbarra de ta pensa ta boja vanitat;
replega ben depressa de ton orgull las alas
y oblida las ofensas que 'l mal t' han inspirat.

No 't tintin las grandesas que son sempre il-lusorias
no creguis en bellesa, que no hi ha res perfet;
no pensis ab tos mérits jamay conquistar glorias
no envejis nobles tituls que may felis han fet.

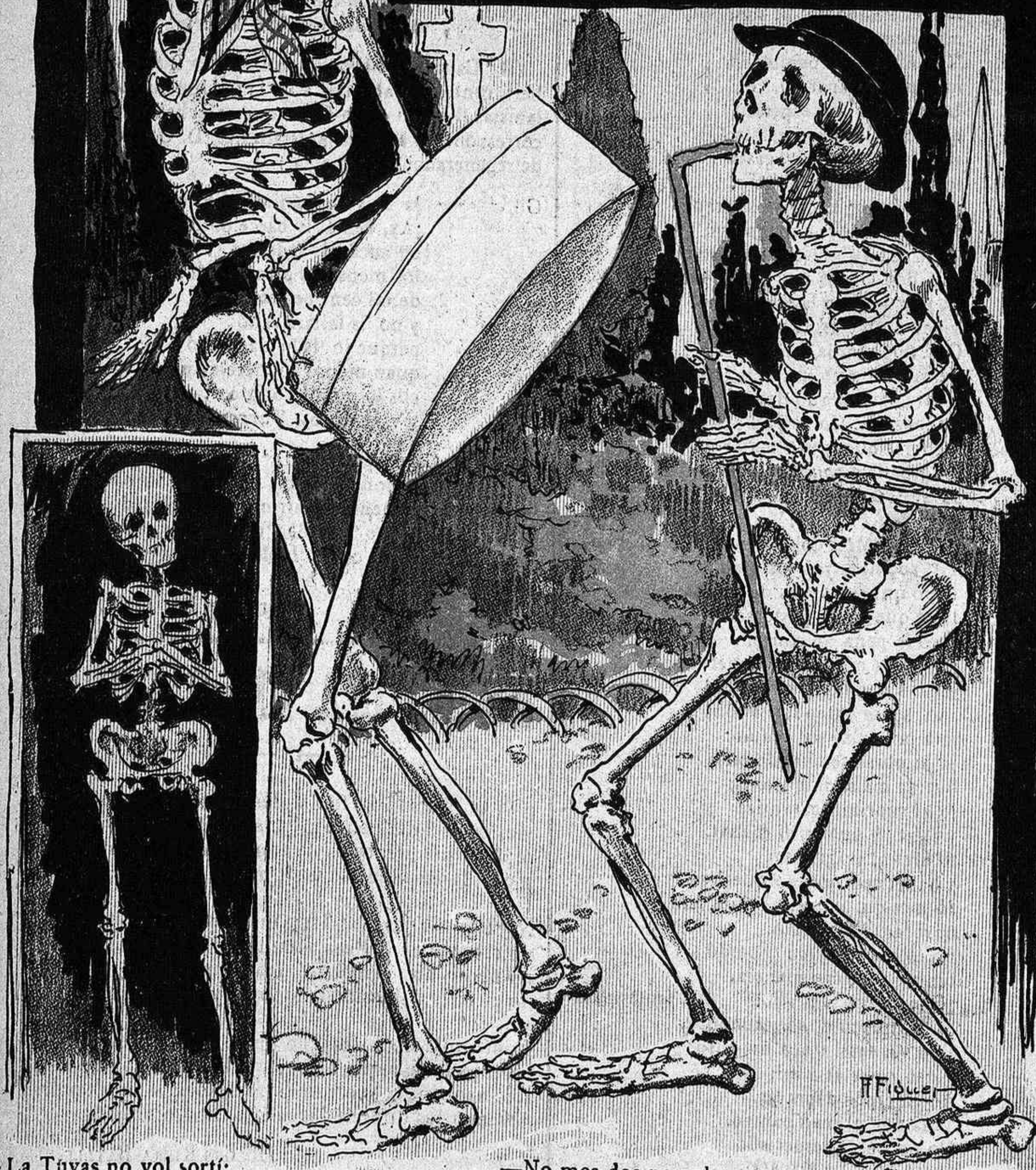
Contempla de la fossa lo munt de negres cendras,
resquicias dels que foren, y á lo no ré han tornat;
allá han tingut son terme las emocions mes tendras
del mon las diferencias, allá s' han nivellat.

DOLORS RIERA BATLLE.

LA TOMASA
GALAVÉRADAS

—Vamos, no fassis brometas...
perque qui tira pedretas...

—La Túyas no vol sortí;
a fa un' hora que l' espero...
Sempre qu' está ab un guerrero,
que li es poch ó molt cosí,
ne clava un plantón així!

—No mes dos paraulas, nena,
—Avants adobis la esquena.

H. Figueira

LA TOMASA

LA VERDADERA MORT

Ab sa dalla tot ho sega,
als crims mes grossos s' entrega,
com si fés un' obra gran,
y sempre de traïdor pega,
¡Fuig, Mort, del nostre devant!

R. I. P.

Aquest any sí, que la festa
de 'ls difunts celebrarem,
ab mes gresca y mes gatzara
qu' en molts de 'ls anys precedents...

Aquest any, los morts abundan
com per la tardó 'ls bolets
y son morts de campanillas
¡Morts d' aquells que fan lo pés!
¡Salut donchs, oh morts ilustres!

Requiescat in pace, Amen

Aquell trempat *bagulayre*
qu' en lo regné del no ser
hi te tanta coneixensa
pe 'ls trajes qu' als morts ha fet,
va exhalar l' últim *suspiro*
en mitj del Saló de Cent,
ara farà quatre mesos
y es mort politicament
¡Adeu, donchs, *cosinas guapas!*
¡sabrosas gangas. adeu!

Era un peix que 's duya l' oli..
¡*por la boca muere el pez!*
¡Prou comissions lucratives!
¡prou lucratiu expedients!
¡prou subastas grassonetes!
¡prou anguillas excelents!
Fem la creu al *bagulayre*.

Requiescat in pace, Amen.

Aquell *pagès* bona pesa
que sapigué ab tant d' acert
convertir la seva vara
en canya d' agafar peix...

Aquell saladissim batlle,
destre en l' art de fé 'l *pagès*
que com qui 's menja un melindro
's menjá tot un convent
(ó lo qu' es igual terrenos
mes grans qu' un... *Jerusalém*),
també passá á millor vida
(vida d' opulent burgés)
y aquet sí qu' ha begut oli
com á politich decent.

¡Femli, donchs, la creu per sempre!

Requiescat in pace, Amen.

La *trinitat Pantorrillas*
(per mes que no ho ereguin ells)
es un insepult cadavre
qu' encare aplesta l' ambient,
puig ja ha mort fa bastants mesos
si be l' enterro no 's veu.

Mes, no obstant, per mes que sembli
qu' encara va, omnipotent,
fent y desfent á capritxo
com en mes ditxosos temps...
per mes qu' encara 's remeni
com si tingués moviment,
no es ella, no, qui 's belluga,
la fan bellugar los verms
que viuen demunt sos restos
consumint son such darrer.

Lo seu viure es d' ultratumba,
puig la *trinitat* caygué
deshonrada y envilida
y no s' alsarà may més.
¡Femlos creu als *Pantorrillas!*

Requiescat in pace, Amén.

Aquell estadista cinich
inventor del *peroné*,
especialista en arguets
y mestre en *panyos calents*.

Va donar la gran cayguda
á meytats del any aquest
y de resultas del *nyanyo*
van quedar de cos present
ell y 'l partit qu' acapdilla,
que no s' alsarán may més.

Ell pretén qu' encar respira
y bellugarse pretén,
mes no li val ni la butlla
¡Ara sí qu' está ben llest!
perque 'l forn no está per cocas,
ni la Espanya per *pastels*,
ni 'l que paga per astucias,
ni 'l poble per... *peronés*.
Femli creu y passém ratlla.

Requiescat in pace, Amén.

Lo *Napoleón* de 'ls frares;
l' autor d' aquell manifest
de 'ls duros á quatre pelas...
pero, 'ls duros de *doblé*.

Lo *Cid* d' ulleras fumadas
que feu la pór un quant temps
y al últim tots sos *arranques*
va encloure 'ls ballant *minútes*

Aquell *Pelayo* ab boneto
ó *Anibal* ab solideu
que duya un missal per còlich
y per sabre un salpasser,
ha donat tan gran cayguda
y ha caygut ab tan mal peu
que ni la unción, ni 'ls sants olis
hi han pogut arribá á temps.
¡Femli la creu que li toca!

Requiescat in pace, Amén

L' home del *sentit juridich*,
lo del *florenti* coltell
y la vista entravessada
que mira contra... ell mateix

Lo successor d' aquell Mónstruo
que 'l batejá de beneyt
y qu' avuy per falta d' homes
ocupa un lloch que no es seu,
ja pot *ficarse á la caixa*
puig ja está als ultims moments.

Ha mort d' un empaig de *gremis*
y de *cambras de comers*.
Ha volgut l' home menjárselas
y aquest plat es massa *ardent*.
¡Plats de tanta *resistencia*
exigeixen bons pedrers!

Per lo tant, es qüestió d' horas..
Passém ratlla y femli creu
Posemli per creu la daga...

Requiescat in pace, Amen,

Aquell qu' han tirat per *portas*
imaginarijs torments,
y que corre Seca y Meca
errante com un juheu,
aborrit com una hiena
y perillantli la pell...

Aquest, no es mort, pro no importa
posemli també una creu.

Y no li diguém *requiescat*
perque no cab... ¡ni al Infern!

M. RIUSECH.

A. F. P.

¡ARA SI QUE ESTÉM BEN MORTS!

A punt d' enterrar.

Si Deu no hi mira, tots 'ls que no tenim alguna cosa per perdre estém ben llestos.

Es dir; ja ho estavam, pero com que antes encare podíam refiarnos á cops de *sabre* dels que no ho estavan, y á n' aquets també 'ls han enllestit ab uns quants *articles* que no son de primera ni de cap necessitat, per aixó dich que ara, de llestos, ho estém del tot.

Particularment, un servidor de jo sense ser de cap bando, l' altre dia vareig topá ab un que 'm vá deixar de cara á la paret; més ben dit, entre espasa y paret.

Per tots cantons y per totas bandas topava tot aquell sant dia ab 'l bando que per altra banda no 'm feya pó porque estava *fixat*... en que 'ls bandos aquí 'ls fém anar de banda.

Y aixó que, repeteixo, no sóch de cap bando: donchs, á pesar d' anar sol, 'l dítxós bando 'm demanava diners ó la vida.

Podrán dirme que no tinch solta, ni volta; ja ho sé. Igual que 'l bando... contrari que tampoch té... volta de fulla porque de la banda de darrera no deya rés.

Empró, tot y no dihent rés, 'ns vá matar á mí y á tots quants militém en las filas dels que cobrém ab travalls y paguéim ab prou feynas.

¿Per qué? Perque 'ls que han de pagarnos las suadas han tancat y barrat las caixas.

Ara sí que Deu 'ns hagi perdonat á tots 'ls qu' hem de viure matantnos darrera 'l taulell ó al cim del tamboret pera alcansar tan sols la salvació del lloguer y de la escudella de sagí. ¡La escudella de caldo de galleda siga 'l nostre purgatori!

No 'ns faltava rés més que aqueix estat de guerra

als que en temps de pau y garantías (sense hipoteca) anávam tirant... del carro de la vida, y encare gracias.

¡Ara sí qu' estém ben morts!

Estávam tips y farts... de badallar somniant truytas ab la esperansa d' una regeneració per part dels de l' olla, y, *sin embargo*, ¡quin bullit! acabém de fer l' últim badall embargats... per la tristesa de no tenir altre *compte corrent* que 'l que tenim ab 'l sastre y demés confreres *inglesos* del pais.

Victimas de la absorbent centralisació dels de la banda del bando que 'ns fa la guerra, nosaltres que eram gent de pau hem sucumbit antes d' inaugurar-se 'l *Concert* á un préu molt *económich*, anunciat á la plassa de Santa Ana y que prometia ser brillant á jutjar pe 'ls *pessas* de cartell que havian d' executar-se.

Efectivament ara ha resultat que 'ls *executats* hém sigut 'ls *dilettanti* que *contribuhim*... á tots 'ls desconcerts gubernamentals ab tots 'ls drets civils y tots 'ls civils drets (y de caball) que la importancia requeria.

Per més que 'l *requeriment* no volian que servis per rés més sino pera matarnos més depressa: fora patir.

¡Ara sí qu' estém ben morts y á punt d' enterrar! S veu que hi há un interés especial per part dels cap-padres de la comunió política regnant, volguent fernos combregar... ab rodas de molí porque 'ns en aném al cel ab cos y ánima.

¿Ho conseguiran? No puch contestar porque á mí també m' han mort, com 'ls deya.

Y, siguent un mort, 'ls morts no parlan.

¡Déu 'ns hagi perdonat á tots y al cel... obert 'ns poguéim torná á veure!

PEPET DEL CARRIL.

Nota: Queda justificat l' ante-epígrafe A. F. P. (*d fer póls*) que vol dir *á fer*...

P.

†

D. GIL VELA Y RE-GENERADOR

Ha mort

á causa de la lectura d' una carta económica, després d' haver rebut una pluja de tronxos de col y la maledicció barcelonina

¡Q. V. A. F. P. ! (1)

Sa viuda D.ª Camila Pollavella, fills D. Vilaverda y D. Nato (bütxeras) D. Didal y D. Torrealnás (tanocas) y demés parents de la olla, al participar als seus amichs, noticia tan grata, los suplican que plorin de per riure y qu' assisteixin á la cova mortuoria, que tothom sab ahont es, pera acompanyar al difunt al seller y d' allí á la última *humorada*.

Se farà pá y trago pagant los consumidor.

Se prometerá molt y no 's donará res

(1) ¡Que vagi á fer pasteradas!

LA TOMASA I LA GRAN GASANYA

per J. LLOPART.

—¡Calentas y grossas!
¡Moniats calents!
Soch la torradora
dels contribuents!

Entre Morts

¿No veus, oh ma estimada,
la lluna brillejar?

¿No sents mussols cantar-ne,
devora del fossar?

Desperta de ton somni,
las dotze n' han tocat,
puig tots los morts ja surten
de dintre son forat.

Aném á passejarnos
agafadets del brás,
que alli sota dels arbres
d' amor ne gosarás;

veurás com las estrellas
corrent amunt y avall,
saludan nostra ditxa
servintnos de mirall;

diré cosas tan dolsas
que fins te 'n lleparás,
los ossos de las camas,
de dols que ho trobarás.

Anemhi ma estimada,
surt prompte del fossar,
las dotze n' han tocadas,
del cim de un campanar.

Desperta, y calma prompte
mon amorós afany,
que gosarás del dia,
com lo d' avuy fa un any.

No perdis cap dels ossos
que Deu nos va donar,
que 'l ball de calaveras
juntets hem de ballar.

Després que divertida
del tot ja n' estarás,
de dret cap á la fossa,
ab mi ne tornarás;

y quan serém á dintre
de la que nos pertany,
darém principi al somni,
per despertá un altre any.

P. FONT NIELFA.

I MORTS!

¡Dins d' una tomba molt pobre!
(¡fret recó regat ab plors,
hont te 'l palau la pobresa
quan pren sa vida, la mort!)

jeuhen fa molts anys mos pares:
¡molts anys!! ¡Be prou me 'n record'!
¡De flors no n' hi he portadas,
pero sí, trossos del cor!

¡Trossos qu' he anat arrancant-me
barrejats ab amarch plor,
cada cop durant ma vida
qu' he sentit tocar á morts!

Es la ofrena mes senzilla
que un fill, als pares, dar pot:
¡una corona de trossos
arrancats del mitj del cor!!

MR. JEAN ESPILL.

CAPRITXOS FÚNEBRES

Aquí jaus; més si hi ha un Deu
com diuhen. just, noble y recte,
no pots pas ser en lo cel
per perjura y trapassera,
puig que ab enganyós somris
y ab hermosas parauletas,
te vares apoderar
de mon cor, ab sanya fera,
per ferlo malbé després
ab desdenys, y burla y befa
y deixar-lo abandonat
com si fos inmundia béstia,
fent ab goig, dona fatal,
un infern de ma existencia.

Si hi ha un Deu com diuhen, just,
en foch infernal te cremas.

Es mortal ja no es! jau enterrada,
y encare resto viu. ¡Sort desdixada!

Quan vinch á ta tomba, aymia,
á plorá, pensá y sufri,
sento en mi estranya follia
desitjant poguer mori
per veni á fé 't companyia.

Perque en ton llit de mort, quan ab deliri
vas dar-me l' amarch bés de despedida,
no va lo Deu del cel, pendre 'm la vida
en lloch de condenarme á etern martiri?

Que es morta? No pot ser, puig ab amor
conservo jo sa imatge dins mon cor.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Morts de La Tomasa

Los morts del nostre setmanari son alguns
corresponsals qu' ascoltan las nostres ordres
de pago, com si sentissin ploure.

Los que 's distingeixen en ser sorts de con-
veniencia pera no afluixar la bossa, pagant-
nos lo que de temps inmemorial deuhen, son:

Ramón Salazar, de Lleyda . . . 78 Ptas

Vda. Dauí, de Tortosa . . . 30 "

Domingo Bassedas, de Lleyda 66 "

Fixinshi bé. Son tres personatjes que ni que
que 'ls hi demanessin genolls en terra, salda-
rian los comptes pendants.

No obstant, á pesar de que tots tres sigan
uns veraders morts á nosaltres no 'ns falta
paciencia, y de tant en tant publicarem lo seu
nom á "La Tomasa" pera que no se olvidin
de satisfer los seus deutes.

LA TOMASA
ESPERANT EL MORT

—Dia y noche, sable en mano
vichilando, estoy de punt.
¡Dicen que viene un difunt
que le llaman el «Milano».

EPITAFIS

†
Aqui jau un *barbián*
que 's creya eclipsá á 'n Frascuelo,
mes un dia... ¡oh dissort grai!
va veure un bou pasturant
y va morir de *canguelo*

†
Descansa en pau lo bastoner Rodò
víctima de las *caricias* d' un bas ó.

†
Dins d' eixa tomba reposa
un gomós molt carrincó
del disgust que va causarli
la ruptura d' un bas ó...
(Lo bastó que s' anomena
li van rompre per l' esquena).

PEPET DE LAS DOLSURAS.

†
Jau aquí 'n Pep Rucarol
en pintura un gran artista;
un dia pintant lo sol
va perdre lo mon de vista.

J. B. V.

†
R. I. P.

D' en Silvela la vergonya
D' en Camilo 'l manifest
Y de 'l *amigo y hermano*
Tot 'l carinyo que 'ns ié.

†
Reposa aquí un tal Prudenci
Que va aná á veure 'l *Silenci*
Y segons dir de la gent
S' hi va morir de repent.

J. JUAN M.

†
Sota aquesta freda llosa
ja fa molts anys qu' hi reposa
lo músich D. Jaume Plá,
que segons conta sa esposa
va morir de tant *soná*.

†
Reposa aquí 'l taberner
Jordi Maristany y Rampas
que al vi no hi feya mes trampas
que las qu' ell sabia fer.

†
Dintre aquet ninxo tan pobre
jau 'l casat Pere Estrada;
morí d' una esgarrapada
que li va clavà la coga.

†
Descansa aquí una tal Pura
qu' era un deixat d' hermosura
y que trahint á son nom,
va demostrar à tothom
qu' era una Pura gens pura

F. CARRERAS P.

†
Descansa aquí 'l jugador,
Baldomero Savorit;
tant va ser lo que va perdre...
que un dia perdé 'l respir.

†
Descansa un mon de soldats
sota aquet camp de batalla,
que morirea jinfeliso!
defensant l' honra d' Espanya.

R. CAMPINS Y SERRA.

†
Aquí descansa un agent
de s mes *bútxeras* del mon
que recaudá mes palissas
que no pas contribucions.

†
Jau aquí un guardia-civil
que quedá momificat
de planió á l' Argenteria
mentres feyan 'ls embarchs.

†
Reposa aquí un industrial
d' aquells de compte-corrent,
que va morir—segons trassas—
d' un fart de *requeriments*.

†
Per no haver pogut fer lliga,
jau aquí una Societat
víctima de la *defensa*
industrial y comercial.

†
Dins d' aquet ninxo tan xich
hi han 'ls restos—cas d' havernhi—
d' aquell sindicat compost
d' una reng' era de gremis.

†
Tota una ciutat ¡vatu!
jau al fons d' eix panieó,
víctima d' un empatx—sembla—
de bandos y alocucions.

PEPET DE LA CAMBRA.

†
Aquí dessota descansa
lo pobre contribuyent;
morí del *mal* Villaverde,
que 's dels mals, lo mes dolent.

P. FONT NIELFA.

†
Aquí jau la meva esposa,
la guarda eixa freda llosa,
pobreta com estarà,
era tant lo que resava
era tant lo que pensava
que volfa ab Deu está,
que una nit, ¡oh... gran fortuna!
agafà una *mitja lluna*
y ab ella se suicidà.

STEMULL.

†
Aquí jau un cassadó
que quasi morí de vell,
tan sols matá un estornell
per pogué estrená 'l sarió.

†
Sa mort causà un desconsol,
son enterro, fou brillant:
son gos al detrás lladrant
y las bestias duyan dol.

NOY DE LA PEGA.

†
Descansen aquí los restos
de l' Andreu lo tartamut,
que sense esserne llauné
havía fet molts *embuts*.

†
Aquí hi reposan las cendras
d' una dama y un galán.
Van morí al mij de la escena
mentre' estavan funcionant.

F. MÁS ABRIL.

†
Aquí reposa un gran sastre
que era un xicot de la bulla;
va morir ¡oh quin desastre!
de massa clavà la agulla.

JUST GEREMÍAS.

†
Jau aquí ¡per fatal sort!
lo brau so' dat Pere Tusta;
va lluytar fins à la mort
y la patria per recort
li negà una creu de fusta.

COCO DE PALAFRUGELL.

†
Jau aquí 'l tenor Papió'i
que donavs 'ls *galls* molt be,
va morir d' una patata
llensada del galliner.

PEP FORNINI.

†
De pis vo la mudar
la senyora d' en Climent
y morí al precis moment
qu' anava à desocupar.

RAFAEL HOMEDÉS MUNDO.

†
Sota aquesta freda llosa
un gobernadó hi reposa
amich de la *germanò*,
ho demostrà ab lo bastó
en 'questa ciutat hermosa.

MANSO N.º 1.

†
Enterrada ab molta manya
jau aquí la pobre Espanya,
en eix recó d' inmundicia;
y aprop seu desfigurada,
sense caixa y despullada,
jau la lley y la justicia.

NOY DE LA SAL. (de Premiá).

DOS MORTS

Jo estava boig per ella, sí no ho nego.
Era tota ma vida y ma il·lusió,
no perque jo alcansar volgués res d' ella
¡Aixó, no!

—Mira, si es que tu estimas á algun altre,
vaig dirli—m' ho pots dir sense cap por.

Y per tu faré tot lo que tu vulguis,
¡No soch gelós!

Jo sols vull lo teu bé, jo so's desitjo
que sigas estimada, mon amor;
Per tu estich jo resolt al sacrifici.

Digam ¿qué vols?

¿Que m' allunyi de tú? ¿que no 't pretengui?

¿T' agrado? ¿No t' agrado? Si vo's jo
t' ajudaré á que aquell á qui tu estimas
sigui t' espós.

Y ella ab fredor d' aquella qu' à ne l' ànima
la deixa estóica y morta de debó
va contestarme aixís «¡Ves allá, ximple!
Y ara ¡que 'ts boig!»

En son cervell opach no hi penetrava
la llum, ni sols l' idea del amor.
Era famella d' eixas que s' entregan
per corrupció.

Sent amich de la llum y ab mas idéas
radicals, puig las sent mon cap y 'l cor,
¿Que havia de fer, donchs? ¿Fer que finissin
las relacions?

No sé. Vaig rumiar. Y ab gran coratje
la lluyta vaig empendre, ab un greu foch,
volguent il·luminá á aquellas tenebras
d' un cap tan mort.

Tot va sé en va, perque no 'm comprenia.
Son cap era, (si hi cap) mes dú qu' un roch.
Me contestava sempre ab incoherencias.
fora de tó,

Y aquella passió intensa que sentia,
que comensá primer per compassió,
va refredarse tant, qu' hasta duptava
de tot, de tot.

Ab un cervell tan buyt y sense fósforo
¿Que fer? ¿que dir? A ne mi 'm trecava 'l cor
No vaig lluytar ja mes, puig m' irritava
un mort tan mort.

¡Sacrificarm' per ella era rissible!
¿Casarmhi? era fe 'l ximple, era fé 'l boig.
Si una dona no té ànima, pregunto
¿que val son cos?

Dirli: ¡Ves al infern! ¡tonta! ¡beneyta!
Al meu modo, no estava bè tampoch.
perque llavors enrahonat hauria
tothom, tothom,

Y l' honra d' una noya, siguém doctes,
encar que enrahonant sens tó ni só,
sufreix deu mil afronts, y ab rahó ó sense
cau dintre 'l llot.

Vaig fé adormir m' esprit perque fos ella
qu' ab rahó, ó millor dit sense rahó,
á mi 'm digués. Mira, resolta, vestan,
¡Tú ets tonto, noy!

Y aixís va succehi. Encar qu' en ma pensa
hi senís, per son bé un foch horrorós.
vaig anantlo amenguant pera que á n' ella
l' irrités, donchs.

Lò meu comportament va retxiflarla
y... aquell mort de qui parlo ¡oh Deu! llavors
va donarme, á son torn las dimissorias
dihentme ¡adios!

Y com tots, tots los morts, sense buscarse
se troban ab esprit anant pe 'l mon
va juntarse ab un mort que tisich era
de cap y cor.

Se van casar, à poch, sense estimarse,
per fer enveja als demés, y ¡oh, trista sort!
avuy aquets dos morts, l' amor insultan
com tots los morts.

F. SISA.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

BUNYOLERIA D' HINENDA, á l' hora de qui juga no dorm.—
Jo prou deya que no, que no, pero en Gil Vela va escriure
una carta que 'ns compromet á tots dos, la qual ha sigut
llegida fent un sol qu' estavellava. Per primera precaució,
jo posaria 'l sol á la sombra, y després continuaria los bu-
nyols. Vilaverda.

PALINODIA, á l' hora de las planxas.—¡Ay, ay; nosaltres
creyam que 's tractava de separatisme! ¡Y ara veyém que
son més espanyols que nosaltres, qu' estém *desconcertats*.
Dispensa Sol, que no ho sabíam.—Varios chicos de la Cort.

PRE·IDENCIA, á l' hora d' arronsarse 'l llombrigo.—Feume
'l favor de dir á n' en Samaranch si tindria una caixa *eco-
nómica* per mi. ¡No hi fa res que sigui usada! Si acás, me la
envieu desseguida, perque no crech qu' arriui á menjar lo
gall de Nadal. Som á Tots Sants y es fácil que mori d' una
indigestió de castanyas. ¡Tingueume present en las vostras
oracions. Gil Vela.

La solfa de Tots Sants

Aquí jau un vivi —	}	do
que 's deya D. Gumersin —		
va rapinyá de lo lin —		
—¿Era un lladre?—Un regi —	}	re
Jau allí un abona —		
de atlà à Cuba á nom d' en Pe —		
fá vint anys li van dí: <i>espe</i> —	}	mi
y ningú li abona —		
Hi reposa aquí un bohe —		
que digué: —¡Ningú s' infla —	}	fa
contra 'ls aumentis ni recla —		
(Era un tipo d' un cert gre —		
Descansa allá D. ^a Mo —	}	sol
que 'ns va dar sangrenta bu —		
vá clavarnos la gran llu —		
y hem quedat de baixa esto —	}	la
Reposa en eix entres —		
d' <i>Hispania y Ultra</i> 'l bon —		
la tristesa y 'l descon —	}	si
lo va matá en son bres —		
Hi descansa aquí la este —		
més explendent de la bo —	}	si
pro no val ni miija endo —		
des que Mac-Kinley la pe —		
Jau aquí, pesi á qui pe —	}	si
(y hi jau à per temps que pas —		
l' alt hodor...—¿De qui Tanas —		
—Vosté, Marte, passi y re —	}	si

AGUILETA

LA TOMASA

GAMÍ DEL GEMENTIRI

—En que m' estimi tinch punt
¡Si vosté no 'm vol, me mato!
—(¡Bon partit, si no fos xato
y tan lleig com lo difunt!)